EFF'S SURVEILLANCE SELF-DEFENSE

KUUNDA NENOSIRI DHABITI

https://ssd.eff.org/en/about-surveillance-self-defense

ELECTRONIC FRONTIER FOUNDATION

LOCALIZATION LAB

Urudiaji wa manenosiri ni mbinu hatari ya usalama. Mtu akipata nenosiri lako—iwe hilo limetokana na ukiukaji wa data, au popote pengine—anaweza kupata ufikiaji wa akaunti nyingine yoyote uliyotumia nenosiri sawa. Suluhisho ni kutumia manenosiri tofauti kila mahali na kuchukua hatua za ziada ili kulinda akaunti zako inapowezekana.

Kuunda Manenosiri Madhubuti kwa Kutumia Vidhibiti vya Manenosiri

Kidhibiti cha nenosiri ni zana inayounda na kuhifadhi manenosiri ya kipekee kwa ajili yako. Kwa hiyo, unaweza kutumia manenosiri mengi tofauti kwenye tovuti na huduma tofauti bila kulazimika kuyakariri.Vidhibiti vya manenosiri:

- Hutengeneza manenosiri madhubuti ambayo ni vigumu kwa mwanadamu kukisia.
- Huhifadhi manenosiri kadhaa (na majibu kwa maswali ya usalama) kwa njia salama.
- Hulinda manenosiri yako kwa kutumia nenosiri moja kuu (au fungu nywila).
- Landanisha manenosiri yako kati ya vifaa vyako, ili uweze kufikia manenosiri haya madhubuti kutoka popote.

Kuchagua kidhibiti sahihi cha nenosiri kunahitaji utafiti, lakini unaweza kufuata mwongozo wetu ili kusaidia kurahisisha mchakato huo.

Vidhibiti vya manenosiri huenda visifanye kazi kila mtu, lakini kidhibiti kizuri cha nenosiri hufanya kila kiwezacho kupunguza matatizo yanayoweza kutokea ya usalama. Bado ni muhimu kukumbuka:

- Kutumia kidhibiti cha nenosiri husababisha eneo moja la udhaifu
- Vidhibiti vya manenosiri ndiyo inayolengwa sana na wapinzani.

Hii ndio sababu unapaswa kuwa na nenosiri kuu dhabiti na uwezeshe uthibitishaji wa kiwango mbili inapowezekana. Lakini ikiwa unalengwa na adui mwenye nguvu kama serikali, ni muhimu kwa makini kuchagua kidhibiti sahihi cha nenosiri na kukiweka kwa usalama wa juu zaidi.

Kwa watu wengine, suluhisho linalotumia teknolojia ya kiwango chini linaweza kuwa bora kuliko kidhibiti cha nenosiri. Inategemea mtindo wa tishio lako, lakini kuwa na nenosiri tofauti kwa kila wavuti iliyoandikwa kwenye kipande cha karatasi na kuwekwa mahali salama ni bora kuliko kutumia tena nenosiri moja kwenye kila wavuti.

Kuunda Nenosiri Dhabiti kwa Kutumia Kete

Unapaswa kukariri manenosiri machache yanayofaa kuwa dhabiti. Hizi ni pamoja na:

- Manenosiri ya kifaa chako
- Manenosiri ya usimbaji fiche (kama vile usimbaji fiche wa diski yote)
- Nenosiri kuu, au "fungu nywila," kwa kidhibiti cha nenosiri lako
- Nenosiri la barua pepe yako

Mojawapo ya shida nyingi wakati watu wanachagua manenosiri wenyewe ni kwamba watu hawana ustadi sana wa kufanya machaguo yasiyo na taratibu na yasiyotabirika. Njia bora ya kuunda nenosiri thabiti na linaloweza kukumbwa ni kutumia kete na orodha ya majina ili kuchagua maneno bila mpangilio. Kwa pamoja, maneno haya huunda "fungu nywila" yako. "Fungu nywila" ni aina ya nenosiri ambalo ni refu kwa ajili ya usalama zaidi. Kwa usimbaji fiche wa diski na kidhibiti chako cha nenosiri, tunapendekeza uchague angalau maneno sita.

Kwa nini utumie angalau maneno sita? Kwa nini utumie kete kuchagua maneno katika kifungu bila mpangilio? Kadiri nenosiri linavyokuwa refu na halifuati mpangilio wowote, ndivyo inavyokuwa vigumu kwa kompyuta na wanadamu kukisia. Ili kujua kwa nini unahitaji nenosiri refu, ambalo ni ngumu kukisia, hapa kuna video iliyo na maelezo.

Vidhibiti vya manenosiri huunda fungu nywila dhabiti kwa ajili yako, lakini ikiwa ungependa kujaribu toleo la analogi ili ujifunze jinsi linavyofanya kazi, unaweza kutumia mojawapo ya orodha za manenoya kawaida ya EFF, au orodha yoyote ya maneno isiyo na mpangilio.

Kompyuta au kifaa chako kikidukuliwa na programu hasidi ya kupeleleza kusakinishwa ndani yake, programu ya kupeleleza inaweza kukuona ukiandika nenosiri lako kuu na inaweza kuiba maudhui ya kidhibiti nenosiri. Kwa hivyo ni muhimu sana kuweka kompyuta yako na vifaa vingine vikiwa safi dhidi ya programu hasidi unapotumia kidhibiti cha nenosiri.

Maneno Machache Kuhusu "Maswali ya Usalama"

Kuwa mwangalifu na "maswali ya usalama" ambayo baadhi ya wavuti hutumia kuthibitisha utambulisho wako. Majibu ya kweli kwa maswali haya mara nyingi ni mambo ya hakika yanayojulikana na watu wote ambayo adui mwenye nia mbaya aweza kupata kwa urahisi na kuyatumia ili kudukua nenosiri lako.

Badala yake, toa majibu ya kubuni ambayo hakuna anayejua ila wewe. Kwa mfano, ikiwa swali la usalama linakuuliza:

"Je, jina la mnyama wa kufugwa wa kwanza uliyempenda zaidi lilikuwa ni lipi?

Jibu lako linaweza kuwa nenosiri lisilo na mpangilio wowote na lililotolewa kwa kidhibiti chako cha nenosiri. Unaweza kuhifadhi majibu haya ya kubuni katika kidhibiti chako cha nenosiri.

Fikiria wavuti ambao umetumia maswali ya usalama na uzingatie kubadilisha majibu yako. Usitumie manenosiri sawa au majibu ya swali la usalama sawa kwa akaunti nyingi kwenye wavuti au huduma tofauti.

Uthibitishaji wa Vipengele vingi na Manenosiri ya Wakati Mmoja

Manenosiri thabiti na ya kipekee hufanya usalama wa akaunti yako kuwa thabiti zaidi. Ili kulinda zaidi akaunti zako, wezesha uthibitishaji wa vipengele viwili unapoweza.

Baadhi ya huduma hutoa uthibitishaji wa vipengele viwili (pia huitwa 2FA, uthibitishaji wa vipengele vingi, au uthibitishaji wa hatua mbili), ambao unakuhitaji umiliki vipengele viwili (nenosiri na kipengele cha pili) ili kupata ufikiaji wa akaunti yako. Sababu ya pili inaweza kuwa nambari ya siriya mara moja au nambari inayotolewa na programu inayotumika kwenye kifaa cha mkononi.

Uthibitishaji wa vipengele viwili kwa kutumia simu ya mkononi unaweza kufanywa kwa njia mbili:

- Simu yako inaweza kutumia programu ya uthibitishaji ambayo hutengeneza misimbo ya usalama (wasimamizi wengi wa nenosiri wanaweza kufanya hivi, au unaweza kutumia programu inayojitegemea kama vile Authy), au unaweza kutumia kifaa cha maunzi cha kujitegemea (kama vile YubiKey).
- Huduma inaweza kukutumia SMS au baruapepe yenye nambari ya ziada ya kuthibitisha na ambayo unahitaji kuandika kila unapoingia.

Ikiwa una chaguo, chagua programu ya uthibitishaji au kifaa cha maunzi cha kujitegemea badala ya kupokea misimbo kwa ujumbe wa maandishi. Ni rahisi kwa mdukuzi kuelekeza misimbo hii kwa simu yake kuliko kudukua kithibitishaji.

Baadhi ya huduma, kama vile Google, pia hutengeneza orodha ya manenosiri ya mara moja, ambayo wakati mwingine huitwa manenosiri ya matumizi moja tu. Hizi zinakusudiwa kuchapishwa au kuandikwa kwenye karatasi na kuhifadhiwa. Kila moja ya manenosiri haya hufanya kazi mara moja tu. Kwa hivyo, ikiwa moja itaibiwa na programu ya upelelezi unapoingiza, mdukuzi hataweza kuitumia kwa chochote katika siku zijazo.

Kitu muhimu zaidi kuliko manenosiri ya mara moja ni chelezo za misimbo ya usalama. Programu nyingi za uthibitishaji hutoa chelezo za hiari, ambapo misimbo yako ya usalama huhifadhiwa kwenye seva ya watu wengine. Hii hufanya hivyo ili kwamba ukipoteza simu yako, unaweza kurejesha chelezo hizo na kuingia tena kwenye akaunti zako kwa urahisi bila kupata manenosiri hayo ya mara moja.

Ikiwa huna chelezo, na hukuhifadhi manenosiri ya mara moja, unaweza kupoteza ufikiaji wa akaunti zako milele. Kama vidhibiti vya nenosiri, hii ina hatari ya kiusalama na baadhi ya watu huenda hawataki kuhifadhi nakala za manenosiri. Kagua hati za programu ili kuhakikisha kuwa nakala zimesimbwa kutoka mwanzo hadi mwisho. Iwapo hutaulizwa kuunda nenosiri kwa chelezo, kuna uwezekano mkubwa kuwa hawahifadhi nakala ya manenosiri hayo.

Wakati mwingine, Unaweza Kuhitaji Kufichua Nenosiri Lako

Sheria kuhusu kufichua manenosiri hutofautiana kutoka mahali hadi mahali. Katika baadhi ya maeneo ya mamlaka, unaweza kupinga kisheria hitaji la nenosiri lako. Katika maeneo mengine, sheria za eneo hilo huruhusu serikali kushurutisha ufichuzi wa nenosiri na hata kukuweka jela kwa tuhuma kwamba huenda unajua nenosiri au ufunguo. Vitisho vya madhara ya kimwili vinaweza kutumika kulazimisha mtu kutoanenosiri. Au unaweza kujipata katika hali kama vile kuvuka mpaka, ambapo watekelezaji sheria wanaweza kukuchelewesha au kutwaa vifaa vyako ukikataa kutoa nenosiri au kufungua kifaa chako.

Tuna mwongozo tofauti wa kuvuka mpaka wa Marekani ambao unatoa ushauri wa jinsi ya kushughulikia maombi ya ufikiaji wa vifaa unaposafiri kwenda au kutoka Marekani. Katika hali zingine, unapaswa kufikiria jinsi mtu anaweza kukulazimisha au wengine kutoa manenosiri yako, na matokeo yake yatakuwa nini.